

ערבות הדדית

כולם בשביל אחד ואחד בשביל כולם

בשביל הדעתה!

עופות נודדים טסים במבנה V אופייני לאורך כל המסע. בחוד המבנה נמצא המנהיג, הנושא בנטל העיקרי של ההובלה. הטיסה במבנה זה מקנה לכל אחד מחברי הלהקה את היתרון של הפחתת החיכוך עם האוויר. העופות המבוגרים והחלשים טסים מאחור, ואילו בראש החץ, שם התנגדות האוויר היא החזקה ביותר, עפים החזקים והצעירים. כאשר המנווט בראש החץ מתעייף, הוא זז ממקומו ועוף אחר מחליף אותו בתפקידו. בצורה זו הנדידה שלהם מהירה ויעילה בכ-70% מטיסה של עוף יחיד.

- מה היה קורה אם ציפור יחידה היתה מובילה לאורך כל המסע?
- מה היה קורה אם אחת מהציפורים היתה מסרבת להוביל בתורה?
- מהם היתרונות ומהן המחויבויות של חיים בלהקה?
- האם הם מתקיימים גם בחברת בני האדם?

ערבות בכיתה:

סמנו את ההיגדים שמבטאים את היחסים ביניכם לבין כלל התלמידים בכיתה. תוכלו להוסיף היגדים משלכם:

♦ אילו היגדים הייתם רוצים שיתקיימו בכיתה?

ערבות הדדית:
 כל חברי הקבוצה אחראים
 ופועלים לטובת הקבוצה
 והקבוצה אחראית ופועלת
 לטובת הפרט

- ♦ אילו היגדים מבטאים לדעתכם ערבות הדדית? האם הסכמתם עם היגדים אלו?
- ♦ האם בכיתה אמורה להתקיים לדעתכם ערבות הדדית? מדוע?
- ♦ באילו קבוצות לדעתכם צריכה להתקיים ערבות הדדית? תנו דוגמאות.

כולנו בסירה אחת

תני [=שנה, אמר] חזקיה: נמשלו ישראל לשה. מה שה הזוה לוקה [=מקבל מכה] על ראשו או באחד מאבריו וכל אבריו מרגישים, כך הן ישראל - אחד מהן חוטא וכולן מרגישים. תני [=שנה, אמר] רבי שמעון בר יוחאי: משל לבני אדם שהיו יושבין בספינה. נטל אחד מהן מקדח והתחיל קודח תחתיו. אמרו לו חבריו: מה אתה יושב ועושה?! אמר להם: מה אכפת לכם, לא תחתי אני קודח?! אמרו לו: שהמים עולין ומציפין עלינו את הספינה.

(ויקרא רבה, פרשה ד, ו)

השלימו את הטבלאות הבאות:

דברי רבי חזקיה	
נמשל	משל
	שה
	אחד מאבריו של השה מקבל מכה
	כל איבריו של השה מרגישים את המכה

- ♦ "אחד חוטא וכולם מרגישים" - הסבירו אמירה זו, וחשבו על דוגמה המבטאת אותה.
- ♦ האם אתם מרגישים או חוצים להרגיש כך לגבי כל אחד מישראל? מדוע?
- ♦ האם לדעתכם כשאחד עושה מעשה טוב כולם מרגישים בכך? נמקו.

דברי רבי שמעון בן יוחאי	
נמשל	משל
	בני אדם שיושבים בספינה
	אדם שקודח חור בתחתית הספינה
	חבריו של הקודח

- ♦ הקודח במשל טוען "זה המקום שלי! מה אכפת לכם?" - האם לפעמים גם אתם משתמשים בטענה זו? מתי?
- ♦ באילו מקרים טענה זו היא מוצדקת לדעתכם, ובאילו לא? תנו דוגמאות.
- ♦ במה שני המשלים חזמים ובמה הם שונים זה מזה?
- ♦ ממה נובעת הערבות ההדדית על פי כל אחד מהמשלים?

האם יש גבול לערבות?

כיצד תפעלו במקרים הבאים:

צוהר ההפסיקה והצדקה שני גלגלים מהטובה והוא מלאה חיים, ובמהלכה נלכדו חיים על הרצפה. מורה לעברה במקום כמעט התיקה ונראה מהמדינות. היות והתלמידים האכזריים לא הודו במעשה, הוראם למהלך הכיתה עונש קולקטיבי - כל הכיתה גישאר על השלש מאש דגית הספר במשך שבוע שלם. אלא אם כן התלמידים האכזריים יודו, והם לבדם ישארו באכזריות, כל הכיתה יוצאת מיצק את מלאמת החיים.

- ♦ איזה מעשה יעיד יותר על ערבות הדדית - הלשנה או נשיאה בעונש הקולקטיבי? נמקו.
- ♦ בחברה בה שוררת ערבות הדדית, האם לדעתך על החברה לקחת אחריות על מעשיו של כל אחד? האם בכל מקרה?

צוהר מבין התלמידים והקצרות במתמטיקה שיקבל מי יצאם הקצרה, מקבל ממך תלמיד אחרת. מה תעשה?

- ♦ איזה מעשה יעיד יותר על ערבות הדדית במצב זה ומדוע?

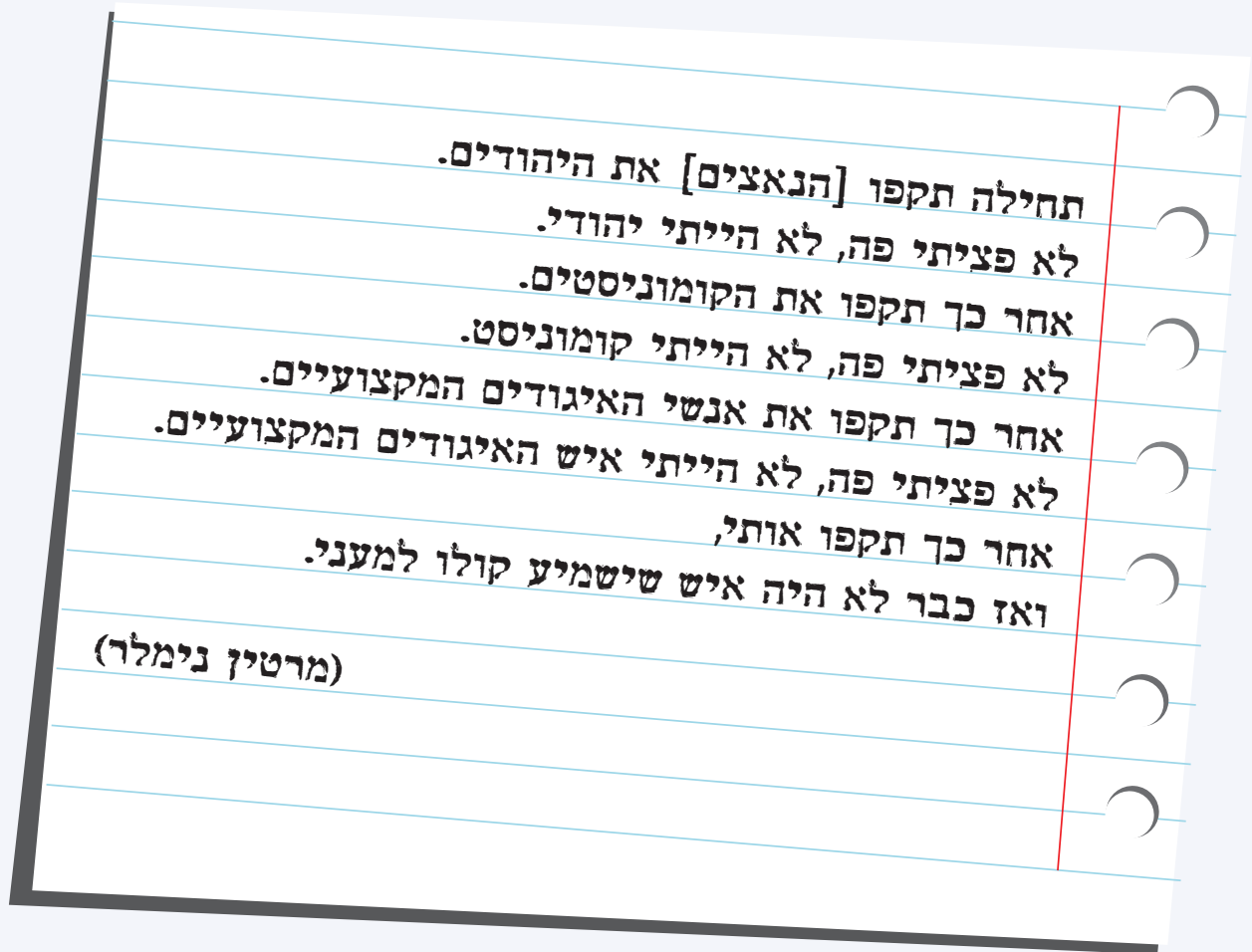

”כל ישראל ערבים זה לזה” (מדרש ספרא ויקרא, כו)

- ♦ האם לדעתכם הפתגם מתאר מציאות כפי שהיא או שהוא מבטא ערך אליו צריכים לשאוף?
- ♦ מדוע לדעתכם מצוין ערך הערבות דווקא ביחס ל'ישראל'?
- ♦ האם לדעתכם הערבות צריכה לחול על קבוצה מצומצמת יותר (למשל משפחה) או על קבוצה רחבה יותר (כל בני האדם, למשל)?

כל בני האדם ערבים זה לזה?

- ♦ מדוע לא השמיע נימלר את קולו כשתקפו הנאצים את האנשים שסביבו?
- ♦ מהו המסר שמנסה נימלר להעביר בקטע, ועבור מי לדעתכם הוא מיועד?
- ♦ מה דעתכם על ערבות המונעת מאינטרס אישי? (אם אני לא עוזר לאחרים, גם אחרים לא יעזרו לי...)

בשביל הדעתה

מרטין נימלר (1892-1984): כומר פרוטסטנטי גרמני, שהתנגד לנאציזם. ב-1933, עם עליית הנאצים לשלטון, תמך נימלר בתנועה הנאצית, אולם ב-1934 חל מהפך בגישתו והוא הקים קבוצה שהתנגדה לרעיונות של הנאצים. נימלר נעצר על ידי הגסטאפו והושם במעצר מנהלי במחנות ריכוז, בהם שהה עד שחרורו בידי בעלות הברית ב-1945. לאחר המלחמה הטיף לקבלת אשמה משותפת של העם הגרמני על פשעי הנאצים כדרך לכפרה, וב-1967 זכה בפרס לנין לשלום.

עשרות פליטים מסודו הושארו ברחוב

הפליטים, בהם נשים וילדים, הושארו סמוך לבניין העירייה בבאר שבע. הנשים סיפרו כי הן הושארו במהלך הלילה בפתח העירייה ומאז לא אכלו או שתו. סטודנטים מאוניברסיטת בן גוריון פנו למאפיייה סמוכה, שהסכימה לתרום מזון ושתייה, וכעת מנסים לאתר מקום לשכן בו את הפליטים ולאסוף עבורם תרומות, מצרכי מזון ולבוש.

- ◆ האם הייתם תורמים לפליטים? אם כן, כיצד ומדוע?
- ◆ האם הייתם מסכימים לארח משפחה של פליטים בביתכם לזמן מה? מדוע?
- ◆ האם תגובתכם היתה משתנה אם היה מדובר על פליטים יהודים? מדוע?

ישראל שיגרה משלחת סיוע להאיטי

בעקבות רעידת האדמה הקשה שפקדה את האיטי החליטה ממשלת ישראל לשגר משלחת סיוע המונה כ-220 איש, הכוללת בית חולים שדה, יחידת חילוץ וצוותי מד"א ומשטרה. "ישראל מבקשת להביע בפני הממשלה והעם בהאיטי את מלוא הסולידריות שלה על האסון הכבד שפקד אותם. ישראל פועלת ככל יכולתה לסייע לתושבי האיטי בהתמודדות עם הטרגדיה הקשה שהתחוללה בארצם", כך נמסר בהודעת משרד החוץ.

- ◆ מדוע לדעתכם שלחה מדינת ישראל משלחת סיוע להאיטי?
- ◆ אם המדינה היתה מחייבת כל אזרח לתרום סכום כסף עבור המשלחת - האם הייתם מסכימים?
- ◆ האם לדעתכם מדינת ישראל מחויבת לעזור בכל מקרה של אסון בעולם? האם גם למדינות אויב?
- ◆ האם ניתן לדעתכם לעזור לכל העולם?

בעקבות השריפה בכרמל ישראל פנתה בבקשת סיוע

בעקבות שריפת הענק שהתחוללה בכרמל, החליטה ממשלת ישראל לבקש סיוע בכיבוי השריפה מהרשות הפלסטינית ומטורקיה, שעמן היא שחיה במתיחות.

- ◆ האם לדעתכם נכון שישראל תבקש סיוע ממדינות עמן היא שחיה במתיחות? נמקו.
- ◆ האם לדעתכם הן מחויבות להגיש סיוע לישראל? מדוע?

משימת סיכום:

- ◆ הביאו שתי דוגמאות (מחייכם או מאקטואליה) של מקרים המבטאים ערבות:
 1. מקרה המבטא ערבות בתוך עם ישראל.
 2. מקרה המבטא ערבות כלל אנושית.
- ◆ דמיינו לעצמכם שנקלעתם למצב שבו אתם יכולים לעזור או לתרום רק באחד מהמקרים. באיזה תבחרו?